BARREIRA PÉREZ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PHILIPPE LÉGER

της 6ης Ιουνίου 2002 [1]

1. Στο πλαίσιο της καθιερώσεως της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου [2] προβλέπει ότι όταν ο υπήκοος κράτους μέλους δεν δικαιολογεί επαρκή περίοδο υπαγωγής σε ασφαλιστικό σύστημα απασχολήσεως εντός αυτού του κράτους, προκειμένου να δικαιούται συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου, γίνεται συνυπολογισμός των περιόδων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που έχουν πραγματοποιηθεί από τον ενδιαφερόμενο εντός των διαφόρων κρατών μελών.

2. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη λόγω συμπληρώσεως εντάξιμου χρόνου, που οφείλεται από το κράτος μέλος, υπολογίζεται κατ' αναλογία των περιόδων ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που έχουν πραγματοποιηθεί από τον ενδιαφερόμενο εντός αυτού του κράτους. Αυτή η σύνταξη καλείται «αναλογικώς επιμερισμένη παροχή».

3. Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, ζητείται από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει την έννοια «περίοδοι ασφαλίσεως», όπως προβλέπεται στα άρθρα 1, στοιχεία ιη' και ιθ', και 46, παράγραφος 2, με σκοπό τον υπολογισμό μιας αναλογικώς επιμερισμένης παροχής. Ζητείται να προσδιορισθεί σε ποιο βαθμό μια περίοδος πλασματικής καταβολής εισφορών, η οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, προστίθεται στις περιόδους πραγματικών εισφορών, αποκλειστικά για τον καθορισμό του ύψους του ποσού της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου, πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό αυτής της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής.

I — Το νομικό πλαίσιο

Οι εθνικές διατάξεις

4. Σύμφωνα με την ισχύουσα ισπανική νομοθεσία, το δικαίωμα συντάξεως γήρατος υπόκειται στην προϋπόθεση της καταβολής εισφορών, επί δέκα πέντε έτη τουλάχιστον, εκ των οποίων τα δύο κατά τη διάρκεια των δέκα πέντε ετών που προηγούνται αμέσως της ημερομηνίας κτήσεως των σχετικών δικαιωμάτων [3].

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Κανονισμός της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως έχει τροποποιηθεί κι ενημερωθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) 1399/1999 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1999 (ΕΕ L 164, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός).

3 — Άρθρο 161, παράγραφος 1, στοιχείο b, του γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως όπως έχει αναθεωρηθεί και εγκριθεί με το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα αριθ. 1/1994, της 20ής Ιουνίου 1994 (BOE αριθ. 154, της 29ης Ιουνίου 1994).

5. Το ύψος του ποσού της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου εξαρτάται από τις εισφορές που έχουν καταβληθεί από τον ενδιαφερόμενο και από τη διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεώς του. Έτσι, το ποσό της παροχής προσδιορίζεται δι' εφαρμογής επί της σχετικής βάσεως των ακολούθων ποσοστών:

— 50 % για τα δέκα πέντε πρώτα έτη·

— 3 % για κάθε έτος συμπληρωματικών εισφορών μεταξύ δεκάτου έκτου και εικοστού πέμπτου έτους, συμπεριλαμβανομένου, και

— 2 % για κάθε έτος συμπληρωματικών εισφορών, ύστερα από το εικοστό έκτο έτος, ληφθέντος υπόψη ότι το συνολικό ποσοστό που εφαρμόζεται επί της σχετικής βάσεως δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100 % [4].

6. Τα έτη καταβολής εισφορών εκάστου εργαζομένου καθορίζονται βάσει των περιόδων εισφορών στο παρόν γενικό σύστημα, υπολογιζόμενα από την 1η Ιανουαρίου 1967, προσηυξημένα, ενδεχομένως, από τις περιόδους καταβολής εισφορών σε προγενέστερα ασφαλισμένα συστήματα γήρατος και αναπηρίας καθώς και σε συστήματα αλληλοασφαλίσεως εργαζομένων που έχουν καταργηθεί [5].

7. Η δεύτερη μεταβατική διάταξη της υπουργικής αποφάσεως προβλέπει, στην παράγραφό της 3, ότι οι περίοδοι καταβολής εισφορών σ' αυτά τα προγενέστερα συστήματα υπολογίζονται σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

«α) οι εισφορές υπολογίζονται βάσει των πράγματι καταβληθεισών εισφορών, κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1960 και 31ης Δεκεμβρίου 1966, σε ένα από τα προμνημονευθέντα συστήματα ή σε δύο συστήματα, πλην όμως λαμβάνεται εν προκειμένω υπόψη μια μόνο φορά, όταν αυτά υφίστανται σωρευτικώς·

β) στον αριθμό των ημερών καταβολής εισφορών που μνημονεύεται στο προηγούμενο σημείο, πρέπει να προστεθεί, ενδεχομένως, ο αριθμός ετών και τμημάτων ετών που έχουν πιστωθεί στον εργαζόμενο ανάλογα με την ηλικία που είχε κατά την 1η Ιανουαρίου 1967, και τούτο σύμφωνα με τον κατωτέρω πίνακα,

[...].

4 — Αυτόθι, άρθρο 163.

5 — Άρθρο 9, παράγραφος 4, της υπουργικής αποφάσεως της 18ης Ιανουαρίου 1967, σχετικά με τις διατάξεις εφαρμογής και εκτελέσεως της παροχής γήρατος (BOE αριθ. 22, της 26ης Ιανουαρίου 1967, στο εξής: υπουργική απόφαση).

γ) ο αριθμός των ημερών καταβολής εισφορών αναφορικά με την μνημονευομένη στο σημείο α) περίοδο προσηυξημένος, ενδεχομένως, με τις ημέρες που αντιστοιχούν στο τμήμα ετών που προκύπτει από την εφαρμογή του παρατιθεμένου στο προηγούμενο σημείο πίνακα και των ημερών καταβολής εισφορών βάσει του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως ύστερα από την 1η Ιανουαρίου 1967, διαιρείται διά 365, προκειμένου να καθορισθεί ο αριθμός των ετών καταβολής εισφορών από τον οποίον εξαρτάται το ποσοστό της συντάξεως ενώ τυχόν τμήμα έτους εξομοιούται προς πλήρες έτος καταβολής εισφορών, ασχέτως του αριθμού των ημερών που περιλαμβάνει.»

8. Τα έτη και κλάσματα έτους που εκφράζονται σε αναγνωρισθείσες στον εργαζόμενο, κατ' εφαρμογήν του προμνημονευθέντος πίνακα, ημέρες, ανάλογα με την ηλικία που είχε την 1η Ιανουαρίου 1967, κυμαίνονται μεταξύ 30 ετών και 318 ημερών, για εργαζόμενο ηλικίας 65 ετών, και 250 ημερών, για εργαζόμενο ηλικίας 21 ετών.

9. Οι ανωτέρω περίοδοι δεν λαμβάνονται υπόψη για την συγκρότηση της ελαχίστης περιόδου υπαγωγής σε ασφαλιστικό σύστημα των 15 ετών, που απαιτείται για την κτήση του δικαιώματος για σύνταξη γήρατος.

Η κοινοτική νομοθεσία

10. Σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο ιη', του κανονισμού, ο όρος «περίοδοι ασφαλίσεως» χαρακτηρίζει, για τον σκοπό της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, «τις περιόδους εισφορών, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας που καθορίζονται ή αναγνωρίζονται ως περίοδοι ασφαλίσεως από τη νομοθεσία υπό την οποία πραγματοποιήθηκαν ή θεωρούνται ότι πραγματοποιήθηκαν, καθώς και κάθε εξομοιούμενη προς αυτές περίοδος, κατά το μέτρο που αναγνωρίζεται από τη νομοθεσία αυτή ως ισοδύναμη προς περίοδο ασφαλίσεως».

11. Το άρθρο 1, στοιχείο ιη', του κανονισμού αναφέρεται, με την ίδια φρασεολογία, καθόσον αφορά τον ορισμό των «περιόδων απασχολήσεως» και των «περιόδων μη μισθωτής δραστηριότητας» στις εθνικές νομοθεσίες.

12. Όταν το δικαίωμα για παροχή γήρατος αποκτάται εντός κράτους μέλους μόνον διά συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως που έχουν πραγματοποιηθεί εντός δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, το άρθρο 46, παράγραφο 2, του κανονισμού προβλέπει:

«α) ο αρμόδιος φορέας υπολογίζει το θεωρητικό ποσό της παροχής την οποία θα μπορούσε να διεκδικήσει ο ενδιαφερόμενος, εάν όλες οι περίοδοι ασφαλίσεως ή/και κατοικίας που πραγματοποι-

ήθηκαν υπό τις νομοθεσίες των κρατών μελών στις οποίες είχε υπαχθεί ο εργαζόμενος (μισθωτός ή μη μισθωτός) είχαν πραγματοποιηθεί στο εν λόγω κράτος μέλος και υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζεται κατά την ημερομηνία της εκκαθαρίσεως της παροχής. Αν, κατά τη νομοθεσία αυτή, το ποσό της παροχής είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων που πραγματοποιήθηκαν, το ποσό αυτό λαμβάνεται ως το θεωρητικό ποσό που αναφέρεται στο παρόν στοιχείο·

β) ο αρμόδιος φορέας προσδιορίζει κατόπιν το πραγματικό ποσό της παροχής, βάσει του θεωρητικού ποσού που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο, κατ' αναλογία της διάρκειας των περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν πριν από την επέλευση του κινδύνου [6], υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζει, εν σχέσει προς τη συνολική διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως και κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν πριν από την επέλευση του κινδύνου υπό τις νομοθεσίες όλων των κρατών μελών στις οποίες έχει υπαχθεί ο ενδιαφερόμενος.»

II — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

13. Ο Barreira Pérez, ισπανός υπήκοος, γεννήθηκε στις 10 Οκτωβρίου 1934 και εργάστηκε στη Γερμανία και στην Ισπανία. Τον Οκτώβριο του 1999, σε ηλικία 65 ετών, ζήτησε την υλοποίηση των δικαιωμάτων του συνταξιοδοτήσεως.

14. Ο Barreira Pérez κατέβαλε εισφορές για 4 051 ημέρες στη Γερμανία, πράγμα που αρκεί για την απόκτηση δικαιώματος συνταξιοδοτήσεως από τον αρμόδιο γερμανικό φορέα. Κατέβαλε επίσης εισφορές για 5 344 ημέρες στην Ισπανία, δηλαδή λιγότερο από την ελαχίστη διάρκεια υπαγωγής σε ασφαλιστικό σύστημα, που έχει ορισθεί στα δέκα πέντε έτη από τη νομοθεσία του κράτους αυτού [7].

15. Το Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), διαχειριστικός φορέας της ισπανικής κοινωνικής ασφαλίσεως, προέβη, όπως ήταν επόμενο, στον συνυπολογισμό των περιόδων ασφλίσεως που ο Barreira Pérez είχε πραγματοποιήσει τόσο στην Ισπανία όσο και στη Γερμανία. Για τον καθορισμό της συντάξεως που του οφειλόταν στην Ισπανία, το INSS προέβη στον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού της μνημονευόμενης στο άρθρο 46, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού παροχής. Στις 9 395 ημέρες πραγματικών προσφορών, που είχε πραγματοποιήσει στην Ισπανία και στη Γερμανία [8], προσέθεσε 3 005 πλασματικές ημέρες εισφορών που είχαν χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο κατ' εφαρμογήν του πίνακα που μνημονεύεται στη δεύτερη μεταβατική διάταξη, παράγραφος 3, στοιχείο b), της υπουργικής αποφάσεως.

16. Όμως, το INSS δεν έλαβε υπόψη αυτές τις 3 005 ημέρες για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής. Τούτο σημαίνει ότι δεν τις πρόσθεσε στις 5 344 ημέρες εισφορών που είχαν πραγματοποιηθεί στην Ισπανία, και περιλαμβάνονται στον

6 — Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, ο όρος κίνδυνος χαρακτηρίζει το γεγονός που καλύπτεται από τη σχετική παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως. Επομένως, πρόκειται εδώ για το γήρας του ενδιαφερομένου.

7 — Βλ. υποσημείωση 3 των παρουσών προτάσεων.

8 — 4 051 ημέρες στη Γερμανία και 5 344 ημέρες στην Ισπανία.

αριθμητή, ούτε στις 9 395 ημέρες εισφορών που είχαν πραγματοποιηθεί στα δύο κράτη μέλη, που καταγράφονται στον παρονομαστή του συντελεστή με τον οποίο πρέπει να πολλαπλασιασθεί το θεωρητικό ποσό για τον καθορισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής.

17. Κατά συνέπεια, ο εφαρμοσθείς από το INSS συντελεστής στο θεωρητικό ποσό υπήρξε 0,5685 αντί του 0,6733.

18. Ο Barreira Pérez προσέφυγε κατά της αποφάσεως του INSS περί καθορισμού, επί της βάσεως αυτής, της συντάξεώς του γήρατος στην Ισπανία.

III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

19. Το Juzgado de lo Social de Orense (Ισπανία) αποφάσισε την αναστολή της ενώπιόν του διαδικασίας και την υποβολή στο Δικαστήριο των ακολούθων προδικαστικών ερωτημάτων:

«1) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 1, στοιχεία ιη' και ιθ' [του κανονισμού 1408/71] την έννοια ότι οι περίοδοι μη πραγματικώς ισοδύναμης καταβολής εισφορών, των οποίων η εθνική νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να καθορισθεί ο αριθμός των ετών καταβολής εισφορών από τον οποίο εξαρτάται το ύψος του ποσού της προβλεπομένης από τη δική του νομοθεσία συντάξεως γήρατος θεωρούνται επίσης, από νομική άποψη, ως "περίοδοι ασφαλίσεως";

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως του Δικαστηρίου στο πρώτο ερώτημα, έχουν οι διατάξεις του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β' [του ίδιου κανονισμού] την έννοια ότι "η διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν πριν από την επέλευση του κινδύνου υπό τη νομοθεσία" που εφαρμόζει ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους περιλαμβάνει και τις περιόδους πλασματικών εισφορών που αντιστοιχούν στις προγενέστερες της επελεύσεως του κινδύνου περιόδους οι οποίες, σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, πρέπει να ληφθούν υπόψη ως περίοδοι εισφορών για τον καθορισμό του ύψους του ποσού της συντάξεως γήρατος;»

IV — Απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα

20. Με τα ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει αν για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής

πρέπει να ληφθούν υπόψη οι 3 005 ημέρες που έχουν αναγνωρισθεί στον Barreira Pérez κατ' εφαρμογήν της δευτέρας μεταβατικής διατάξεως, παράγραφος 3, στοιχείο b), της υπουργικής αποφάσεως.

21. Επομένως, το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο ζητεί να διευκρινισθεί αν αυτές οι 3 005 ημέρες πρέπει να θεωρηθούν ως περίοδος ασφαλίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχεία ιη' και ιθ' του κανονισμού, και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, εάν αποτελούν περίοδο ασφαλίσεως πραγματοποιηθείσα, κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο b), του εν λόγω κανονισμού, πριν από την επέλευση του κινδύνου.

Επί του πρώτου ερωτήματος

22. Όσον αφορά τον ορισμό της εννοίας «περίοδοι ασφαλίσεως» του άρθρου 1, στοιχεία ιη' και ιθ' του κανονισμού, από το γράμμα τους προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές ρητώς παραπέμπουν στις εθνικές νομοθεσίες.

23. Όπως το Δικαστήριο έχει συχνά αποφανθεί, ο εν λόγω κανονισμός έχει ως αντικείμενο, σύμφωνα με το άρθρο 42 ΕΚ, τον συνυπολογισμό, για την απόκτηση και τη διατήρηση του δικαιώματος για παροχές καθώς και για τον υπολογισμό αυτών, όλων των περιόδων ασφαλίσεως που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες. Ωστόσο, ο εν λόγω κανονισμός δεν καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες συμπληρώνονται οι περίοδοι αυτές [9].

24. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι, προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια δεδομένη περίοδος πρέπει να θεωρηθεί ως περίοδος ασφαλίσεως, πρέπει να γίνει αναφορά στις προβλεπόμενες από το εσωτερικό δίκαιο προϋποθέσεις, και τούτο υπό την επιφύλαξη των άρθρων 39 ΕΚ έως 42 ΕΚ [10].

25. Όπως η Επιτροπή ορθώς υποστηρίζει, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να ερμηνεύσει τη δική του νομοθεσία, τηρώντας τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.

26. Παρ' όλα αυτά, στο πλαίσιο της καθιερωθείσας με το άρθρο 234 ΕΚ συνεργασίας, ο κοινοτικός δικαστής δύναται να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο τα χρήσιμα στοιχεία

9 — Αποφάσεις της 12ης Μαΐου 1989, 388/87, Warmerdam-Steggerda (Συλλογή 1989, σ. 1203, στοιχείο 10), και της 4ης Οκτωβρίου 1991, C-349/87, Παράσχη (Συλλογή 1991, σ. I-4501, σκέψη 15).

10 — Αποφάσεις της 15ης Μαρτίου 1978, 126/77, Frangiamore (Συλλογή τόμος 1978, σ. 271)· της 9ης Δεκεμβρίου 1993, C-45/92 και C-46/92, Lepore και Scamuffa (Συλλογή 1993, σ. I-6497, σκέψεις 19 και 20) και της 7ης Φεβρουαρίου 2002, C-28/00, Kauer (Συλλογή 2002, σ. I-1343, σκέψη 26).

ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που θα του επιτρέψουν να ερμηνεύσει το εθνικό του δίκαιο και να επιλύσει τη διαφορά της κύριας δίκης.

27. Πρέπει, ευθύς εξαρχής, να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, «μία παροχή πρέπει να θεωρείται ως παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως εφόσον χορηγείται χωρίς οποιαδήποτε ατομική και εισάγουσα διακρίσεις στάθμιση των ατομικών αναγκών στους δικαιούχους βάσει μιας από τον νόμο καθοριζομένης καταστάσεως και εφόσον αυτή έχει σχέση με κάποιον από τους κινδύνους που ρητώς απαριθμούνται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού» [11].

28. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται ο έλεγχος του ότι συντρέχει κάθε μια από τις προϋποθέσεις αυτές.

29. Ενόψει των στοιχείων που το εθνικό δικαστήριο κοινοποίησε στο Δικαστήριο, μπορώ λογικώς να θεωρήσω ότι η επίμαχη περίοδος πληροί αυτές τις προϋποθέσεις, οπότε αυτή συμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

30. Πράγματι, αφενός, η επίμαχη περίοδος αναγνωρίστηκε στον Barreira Pérez διότι αυτός πληρούσε τις καθορισμένες από την ισπανική νομοθεσία προϋποθέσεις, δηλαδή είχε καταβάλει εισφορές σε κάποιο από τα προβλεπόμενα υπ' αυτής ασφαλιστικά συστήματα. Η εν λόγω περίοδος προσδιορίστηκε βάσει της ηλικίας που είχε ο ενάγων κατά την 1η Ιανουαρίου 1967, με τη βοήθεια του προς τούτο προβλεπομένου πίνακα, χωρίς ουδόλως να ληφθεί υπόψη οποιαδήποτε από τις προσωπικές ανάγκες του [12].

31. Αφετέρου, η επίμαχη περίοδος προστέθηκε στις περιόδους πραγματικών εισφορών για τον υπολογισμό του ποσού της συντάξεως γήρατος του Barreira Pérez, που αποτελεί μια από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού παροχές.

32. Στη συνέχεια, είναι δεδομένο ότι αυτή η περίοδος ελήφθη υπόψη, στην ολότητά της, από το INSS για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού της προβλεπομένης στο άρθρο 46, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού [13]. Η ορθότητα της ενέργειας αυτής δεν αμφισβητείται από την Ισπανική Κυβέρνηση.

33. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 46, παράγραφος 2, στοιχείο α', του

11 — Απόφαση της 10ης Μαρτίου 1993, C-111/91, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 1993, σ. I-817, σκέψη 29, και η παρατιθέμενη σ' αυτή νομολογία). Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού προβλέπει ότι ο κανονισμός αυτός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως που έχουν σχέση με τις παροχές που απαριθμεί, μεταξύ των οποίων και οι παροχές γήρατος.

12 — Βλ. σκέψεις 4 έως 8 των παρουσών προτάσεων και την απόφαση περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, σ. 4 της γαλλικής μεταφράσεως.

13 — Βλ. απόφαση περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, σ. 8 της γαλλικής μεταφράσεως.

κανονισμού, το θεωρητικό ποσό της παροχής υπολογίζεται ως εάν όλες οι περίοδοι ασφαλίσεως ή κατοικίας, που πραγματοποιήθηκαν υπό τις νομοθεσίες των κρατών μελών στις οποίες υπαγόταν ο μισθωτός ή μη μισθωτός, είχαν εκτελεσθεί εντός του εν λόγω κράτους μέλους και υπό τη νομοθεσία που ο αρμόδιος φορέας εφαρμόζει κατά την ημερομηνία της εκκαθαρίσεως της παροχής.

34. Το άρθρο 46 του κανονισμού δεν περιλαμβάνει τον ορισμό της εννοίας περίοδοι ασφαλίσεως. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, επιβάλλεται να γίνεται αναφορά στον ορισμό που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, στοιχείο ιη', του κανονισμού [14]. Εξ αυτού έπεται ότι οι περίοδοι ασφαλίσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού είναι οι περίοδοι εισφορών, απασχολήσεως ή μη μισθωτής δραστηριότητας, όπως αυτές προσδιορίζονται ή γίνονται δεκτές ως περίοδοι ασφαλίσεως από τη νομοθεσία υπό την οποία πραγματοποιήθηκαν ή θεωρούνται ως πραγματοποιηθείσες, καθώς και όλες οι εξομοιούμενες περίοδοι, στο μέτρο που αναγνωρίζονται από τη νομοθεσία αυτή ως ισοδύναμες προς περιόδους ασφαλίσεως [15].

35. Συναφώς, αξίζει να σημειωθεί ότι ούτε η Ισπανική Κυβέρνηση ούτε ο INSS μπόρεσαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, να διευκρινίσουν, απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις του Δικαστηρίου, υπό ποίαν ιδιότητα είχε ληφθεί υπόψη η εν λόγω περίοδος για τον υπολογισμό αυτό, χωρίς να έχει εξομοιωθεί, από την ισπανική νομοθεσία, προς περίοδο ασφαλίσεως.

36. Η Ισπανική Κυβέρνηση και ο INSS ισχυρίστηκαν, κυρίως, ότι η περίοδος αυτή δεν στηρίζεται σε καταβληθείσες εισφορές και δεν λαμβάνεται υπόψη για την κτήση των δικαιωμάτων για σύνταξη γήρατος. Κατ' αυτούς, αν γινόταν δεκτό ότι η εν λόγω περίοδος μπορεί να θεωρηθεί ως περίοδος ασφαλίσεως, τούτο θα διακύβευε την ισορροπία μεταξύ εισπραχθεισών εισφορών και καταβληθεισών παροχών. Ο κίνδυνος αυτός μεταξύ 1960 και 1966 επιδεινώνεται από το γεγονός ότι και σε εργαζόμενους που είχαν καταβάλει εισφορές σε συστήματα άλλων κρατών μελών θα μπορούσε, επίσης, να αναγνωριστεί αυτή η πρόσθετη περίοδος βάσει της ηλικίας και να επιτευχθεί έτσι προσαύξηση, χωρίς καμιά αντιπαροχή, της συντάξεως που μπορούν να αξιώσουν στην Ισπανία.

37. Ωστόσο, η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση το ίδιο το γράμμα των άρθρων 1, στοιχείο ιη' και 46, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού.

38. Ομοίως, πιστεύω ότι αυτή η επιχειρηματολογία διαψεύδεται από το γεγονός ότι η επίμαχη περίοδος αναγνωρίστηκε στον Barreira Pérez επειδή είχε καταβάλει εισφορές σε σύστημα ασφαλίσεως το οποίο καταργήθηκε μετά την εφαρμογή του εθνικού

14 — Προπαρατεθείσα απόφαση Lepore και Scamuffa (σκέψη 17 έως 19).
15 — Βλ. παράγραφο 10 των παρουσών προτάσεων.

συστήματος. Επομένως, είναι σαφές ότι η περίοδος αυτή έχει ως αιτία την υπαγωγή καθώς και σχετικές εισφορές σε κάποιο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Εξάλλου, από τις ίδιες τις διευκρινίσεις της Ισπανικής Κυβερνήσεως προκύπτει ότι η αναγνώριση στους εργαζομένους, που είχαν υπαχθεί σε κάποιο από τα συστήματα αυτά, μιας κατ' αποκοπήν περιόδου, προσδιοριζομένης ανάλογα με την ηλικία τους, είχε ως αντικείμενο τη διατήρηση των δικαιωμάτων που είχαν κτηθεί βάσει των εν λόγω συστημάτων, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από το καινούργιο σύστημα νέες προϋποθέσεις σχετικά με τη διάρκεια εισφορών και τον συντελεστή παροχών [16].

39. Τέλος, η επιχειρηματολογία της Ισπανικής Κυβερνήσεως και του INSS, καθόσον αφορά τις ζημιογόνες οικονομικές συνέπειες μιας καταφατικής απαντήσεως στα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα, επιβεβαιώνει, κατά την άποψή μου, ότι η επίμαχη περίοδος σαφώς εξομοιούται προς περίοδο ασφαλίσεως στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας, εφόσον, αν δεν συνέβαινε αυτό, το INSS οπωσδήποτε θα την είχε αποκλείσει από τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού.

40. Επομένως, ενόψει των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει καταφατικώς στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, εφόσον, κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας, η επίμαχη περίοδος ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του προβλεπομένου από τα άρθρα 46, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού θεωρητικού ποσού της παροχής γήρατος.

16 — Μεταξύ άλλων, την αύξηση σε τριάντα πέντε έτη της διαρκείας καταβολής εισφορών που απαιτείται για την παροχή πλήρους συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου. Βλ. τις παρατηρήσεις της Ισπανικής Κυβερνήσεως, σ. 7 του γαλλικού κειμένου.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

41. Πρόκειται εδώ να προσδιορισθεί σε ποιο βαθμό η επίμαχη περίοδος ασφαλίσεως μπορεί να θεωρηθεί ως πραγματοποιηθείσα πριν από την επέλευση του κινδύνου, κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού.

42. Η γνώμη μου είναι ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό φαίνεται να περιέχεται στην απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 1992, Di Prinzio [17]. Όπως η Επιτροπή κι ο ενάγων, θεωρώ ότι η δοθείσα με την απόφαση αυτή λύση μπορεί κάλλιστα να ισχύσει και εν προκειμένω.

43. Στην εν λόγω υπόθεση, το Δικαστήριο βρέθηκε ενώπιον μιας νομοθεσίας η οποία προέβλεπε ότι ένας εργάτης ορυχείου,, που είχε ασκήσει τη σχετική δραστηριότητα επί τριάντα έτη, δικαιούταν πλήρους συντάξεως και ότι, σε περίπτωση που δεν συμπλήρωνε τριάντα έτη υπό την ιδιότητα αυτή αλλά τουλάχιστον είκοσι πέντε, του αναγνωρίζονταν, χαριστικώς, ορισμένα συμπληρωματικά έτη πλασματικής δραστηριότητας ίσα προς τη διαφορά μεταξύ του τριάντα και του αριθμού ετών πραγματικής δραστηριότητας.

44. Κληθέν να αποφανθεί σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες το άρθρο 46, παράγραφος 2, του κανονισμού έπρεπε να εφαρμοσθεί, το Δικαστήριο έκρινε, πρώτον,

17 — C-5/91, Συλλογή 1992, σ. I-897.

ότι από το γράμμα του στοιχείου α' της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι ο αρμόδιος φορέας οφείλει να εφαρμόσει πλήρως τη νομοθεσία του κράτους του. Εξ αυτού το Δικαστήριο συνήγαγε ότι, σε περίπτωση που η νομοθεσία αυτή προβλέπει ότι η παροχή γήρατος πρέπει να υπολογισθεί βάσει όχι μόνον των πραγματικών ή εξομοιουμένων περιόδων αλλά και βάσει ορισμένου αριθμού συμπληρωματικών ετών πλασματικής δραστηριότητας, τα επιπλέον αυτά έτη πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού της παροχής [18].

45. Το Δικαστήριο έκρινε, δεύτερον, ότι, όταν οι αναγνωριζόμενες από μια ισχύουσα εθνική νομοθεσία πλασματικές περίοδοι είναι προγενέστερες της επελεύσεως του κινδύνου, όπως συνέβαινε στην υπόθεση εκείνη, αυτές οι περίοδοι πρέπει να περιληφθούν στον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής [19].

46. Το Δικαστήριο στήριξε την κρίση αυτή στην έκφραση «περίοδοι ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκαν πριν από την επέλευση του κινδύνου» του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού [20].

47. Από την απόφαση αριθ. 95, της 24ης Ιανουαρίου 1974 [21], της διοικητικής επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων, καθώς και από την απόφαση της 26ης Ιουνίου 1980, Menzies [22], το Δικαστήριο συνήγαγε ότι οι πλασματικές περίοδοι, που λαμβάνονται υπόψη αποκλειστικώς για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού αλλά όχι και για τον καθορισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής, είναι οι *μεταγενέστερες της επελεύσεως του κινδύνου* πλασματικές περίοδοι.

48. Έτσι, από την προπαρατεθείσα απόφαση Di Prinzio προκύπτει ότι για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πλασματικές περίοδοι, οι οποίες, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, πρέπει να προστεθούν στις πραγματικές περιόδους εισφορών για τον καθορισμό του θεωρητικού ποσού της παροχής γήρατος και οι οποίες είναι προγενέστερες της επελεύσεως του κινδύνου.

49. Εν προκειμένω, θεωρείται δεδομένο ότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, η επίμαχη περίοδος ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού της παροχής [23].

50. Στη συνέχεια, θεωρώ, αντίθετα προς τη θέση της Ισπανικής Κυβερνήσεως και του INSS, ότι αυτή η επίμαχη περίοδος πρέπει να

18 — Αυτόθι (σκέψη 45).

19 — Αυτόθι (σκέψεις 54 και 56).

20 — Αυτόθι.

21 — Απόφαση σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 σχετικά με τον υπολογισμό «prorata temporis» των συντάξεων (ΙΟ C 99, σ. 5).

22 — 793/79 (Συλλογή 1980/II, σ. 383).

23 — Βλ. παράγραφο 32 των παρουσών προτάσεων.

θεωρηθεί ως πραγματοποιηθείσα πριν από την επέλευση του κινδύνου, κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού.

51. Πράγματι, από τη δεύτερη μεταβατική διάταξη της υπουργικής αποφάσεως [24] καθώς και από την απόφαση περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος [25] προκύπτει ότι η επίμαχη περίοδος αναγνωρίστηκε στον Barreira Pérez διότι αυτός είχε καταβάλει εισφορές σε προγενέστερα ισπανικά συστήματα ασφαλίσεως. Δεν αμφισβητείται ότι η εν λόγω περίοδος υπολογίστηκε, σύμφωνα με τον προς τούτο καταρτισθέντα πίνακα, βάσει της ηλικίας του ενδιαφερομένου κατά την 1η Ιανουαρίου 1967. Επομένως, η περίοδος αυτή αποτελεί μέρος δικαιωμάτων που έχουν κτηθεί από τον ενδιαφερόμενο λόγω καταβολής εισφορών στα συστήματα αυτά. Η εν λόγω περίοδος πραγματοποιήθηκε πριν επέλθει ο κίνδυνος που καλύπτεται από την παροχή κατά τον υπολογισμό της οποίας η περίοδος αυτή λαμβάνεται υπόψη, δηλαδή το γήρας του ενδιαφερομένου.

52. Συναφώς, αντίθεται προς ό,τι υποστηρίζουν η Ισπανική Κυβέρνηση και το INSS, η επίμαχη περίοδος διαφέρει από την ανάλογη περίοδο στην προπαρατεθείσα υπόθεση Menzies.

53. Στην υπόθεση εκείνη επρόκειτο για συμπληρωματική περίοδο που είχε ως αντικείμενο τον υπολογισμό του ποσού των παροχών που χορηγούνται σε περίπτωση πρόωρης αναπηρίας ή πρόωρου θανάτου του ασφαλισμένου, όταν ο τελευταίος είχε προσβληθεί από ανικανότητα προς εργασία πριν τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του. Η εν λόγω περίοδος αντιστοιχούσε σ' αυτήν που κάλυπτε το διάστημα από τον μήνα κατά τον οποίον είχε επέλθει ο κίνδυνος μέχρι τον τελευταίο μήνα του 55ου έτους της ηλικίας του ενδιαφερομένου [26].

54. Επομένως, αυτή η συμπληρωματική περίοδος ήταν μεταγενέστερη της επελεύσεως του κινδύνου, δηλαδή του εργατικού ατυχήματος, θύμα του οποίου είχε πέσει ο αιτών τη σύνταξη αναπηρίας, ατύχημα που του παρείχε δικαίωμα για τη σύνταξη αυτή.

55. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού, ότι αυτή η συμπληρωματική περίοδος, η οποία δεν αντιστοιχούσε σε καμιά πραγματική περίοδο ασφαλίσεως ή κατοικίας εντός του εν λόγω κράτους μέλους *που είχε πραγματοποιηθεί πριν από την επέλευση του κινδύνου*, έπρεπε, λογικώς, να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού αλλά όχι και για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής [27].

56. Όσον αφορά την παρούσα διαδικασία, τα γεγονότα που έχουν αποτελέσει την αιτία ενάρξεως της επίμαχης περιόδου, δηλαδή, αφενός, η καταβολή εισφορών σ' ένα από τα

24 — Βλ. παράγραφο 6 των παρουσών προτάσεων.

25 — Σελίδα 4 της γαλλικής μεταφράσεως.

26 — Η προπαρατεθείσα απόφαση Menzies (σκέψη 4).

27 — Αυτόθι (σκέψη 11 και διατακτικό).

προγενέστερα συστήματα ασφαλίσεως και, αφετέρου, η ηλικία του ενδιαφερομένου κατά την 1η Ιανουαρίου 1967, είναι προδήλως προγενέστερα της ημερομηνίας κατά την οποία το εν λόγω πρόσωπο συμπλήρωσε την απαιτούμενη για την αξίωση των δικαιωμάτων του συνταξιοδοτήσεως ηλικία.

57. Στη συνέχεια, η ανάλυση αυτή δεν κλονίζεται από το γεγονός ότι η επίμαχη περίοδος αναγνωρίστηκε στον Pérez Barreira μόνο κατά το χρονικό σημείο της εκκαθαρίσεως των δικαιωμάτων αυτών. Η επίμαχη περίοδος δεν διαφέρει, ως προς αυτό, των πραγματικών περιόδων εισφορών που πραγματοποιήθηκαν από τον ενδιαφερόμενο και ελήφθησαν υπόψη από το INSS για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής. Εξάλλου, το ίδιο ισχύει και όσον αφορά την πλασματική περίοδο που είχε ληφθεί υπόψη στην προπαρατεθείσα απόφαση Di Prinzio.

58. Όσον αφορά το γεγονός ότι δεν είναι δυνατός ο χρονικός εντοπισμός της επίμαχης περιόδου μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 1960 και της 31ης Δεκεμβρίου 1966, οπότε θα ήταν δυνατόν να έχει υπάρξει επικάλυψη μεταξύ αυτής και των πραγματοποιηθεισών περιόδων ασφαλίσεως, κατά το ίδιο μεσοδιάστημα, υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, νομίζω ότι τούτο αντιστοιχεί στην κατάσταση που προβλέπεται από το άρθρο 15, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου [28]. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, σε περίπτωση που δεν δύναται να προσδιορισθεί επακριβώς το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ορισμένες περίοδοι ασφαλίσεως ή κατοικίας πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους, τεκμαίρεται ότι αυτές οι περίοδοι δεν συμπίπτουν με περιόδους ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους και υπολογίζονται κατά το μέτρο που δύνανται να ληφθούν υπόψη επωφελώς.

59. Επομένως, πρόκειται, στην υπό κρίση περίπτωση, για πλασματική περίοδο εξομοιούμενη από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία προς περίοδο ασφαλίσεως η οποία πρέπει να θεωρηθεί ως πραγματοποιηθείσα πριν από την επέλευση του κινδύνου.

60. Σύμφωνα με τη θέση που έλαβε το Δικαστήριο στην προπαρατεθείσα απόφαση Di Prinzio, αυτή η πλασματική περίοδος πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται προκειμένου να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής.

61. Αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζουν η Ισπανική Κυβέρνηση και το INSS, η λύση αυτή δεν καταλήγει στην παροχή προς τον ενάγοντα ενός διττού πλεονεκτήματος.

28 — Κανονισμός της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως έχει τροποποιηθεί και ενημερωθεί με τον κανονισμό 118/97, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό 1399/1999.

62. Αυτός ο συνυπολογισμός δεν αποτελεί παρά αυστηρή εφαρμογή του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού, που σκοπεί, ακριβώς, στον καθορισμό του πραγματικού ποσού της παροχής που οφείλεται από τους αντίστοιχους φορείς εκάστου κράτους μέλους κατ' αναλογία των δικαιωμάτων που ο εργαζόμενος έχει αποκτήσει εντός εκάστου των κρατών αυτών.

63. Αντιστρόφως, η υιοθετηθείσα από την Ισπανική Κυβέρνηση και το INSS λύση συνιστά κολασμό τον Barreira Pérez επειδή άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας.

64. Αν ο εργαζόμενος είχε μείνει να εργαστεί στην Ισπανία και είχε εκεί πραγματοποιήσει όλες τις περιόδους ασφαλίσεώς του, η σύνταξή του γήρατος θα είχε υπολογισθεί λαμβανομένης υπόψη ολόκληρης της επίμαχης πλασματικής περιόδου.

65. Όπως έχω προείπει, σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία, η σύνταξη γήρατος υπολογίζεται διά της εφαρμογής, επί της σχετικής βάσεως, ποσοστών ανάλογα με τον αριθμό των ετών εισφορών, ο δε αριθμός αυτός προσδιορίζεται διά προσθήκης στα πραγματικά έτη εισφορών του αριθμού ετών που έχει πιστωθεί στον εργαζόμενο κατ' εφαρμογήν γης δευτέρας μεταβατικής διατάξεως, παράγραφος 2, στοιχείο β) [29].

66. Μη λήψη υπόψη της επίμαχης πλασματικής περιόδου κατά τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής καταλήγει, όπως είναι προφανές, στη μείωση, λόγω του απλού γεγονότος ότι ο ενδιαφερόμενος άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, των πλεονεκτημάτων που θα αντλούσε από αυτήν την πλασματική περίοδο.

67. Ο κανονισμός έχει ως αντικείμενο να εμποδίζεται ώστε οι διακινούμενοι εργαζόμενοι να χάνουν τα δικαιώματά τους, σχετικά με παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως ή να υφίστανται μείωση του ποσού των παροχών αυτών, λόγω του ότι έχουν ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας που τους παρέχει η Συνθήκη [30].

68. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι ο σκοπός των άρθρων 39 ΕΚ έως 42 ΕΚ δεν επιτυγχάνεται σε περίπτωση που, λόγω της ασκήσεως του δικαιώματος αυτού, οι κοινοτικοί εργαζόμενοι θα ήταν δυνατό να απολέσουν τα πλεονεκτήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που τους διασφαλίζει η νομοθεσία κράτους μέλους. Πράγματι, μια τέτοια συνέπεια θα ήταν δυνατόν να αποθαρρύνει τους εργαζομένους αυτούς από την άσκηση του δικαιώματός

29 — Βλ. παραγράφους 4 έως 9 των παρουσών προτάσεων.

30 — Βλ., επίσης, την απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, C-406/93, Reichling (Συλλογή 1994, σ. I-4061, σκέψη 24).

τους ελεύθερης κυκλοφορίας, συνιστώσα, επομένως, εμπόδιο στην ελευθερία αυτή [31].

69. Εκ των ανωτέρω, το Δικαστήριο συνήγαγε ότι τα προπαρατεθέντα άρθρα συντελούν ώστε ένας κοινοτικός εργαζόμενος να μην στερείται, εν όλω ή εν μέρει, λόγω του ότι άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, του ευεργετήματος μιας διατάξεως της σχετικής με την κοινωνική ασφάλιση εθνικής του νομοθεσίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Δικαστήριο έχει εκτιμήσει ότι αντίκειται προς το κοινοτικό δίκαιο να μη δύναται ένας διακινούμενος εργαζόμενος, κατά τον υπολογισμό της συντάξεώς του γήρατος, να επικαλεσθεί το προβλεπόμενο από την εθνική του νομοθεσία ευεργέτημα της εξομοιώσεως περιόδων αναπηρίας προς περιόδους δραστηριότητας, για τον λόγο απλώς και μόνον ότι, κατά την επέλευση της ανικανότητας προς εργασία, ήταν μισθωτός όχι εντός του εν λόγω κράτους μέλους αλλά εντός άλλου κράτους μέλους [32].

70. Η υιοθετηθείσα από το INSS λύση, η οποία, καθόσον αφορά τον ενάγοντα, μεταφράζεται με τον καθορισμό του χρησιμεύοντος για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής συντελεστή στο 0,5685 αντί του 0,6733, μπορεί σαφώς να αποτρέψει έναν εργαζόμενο από την άσκηση του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας.

71. Εξ όλων των ανωτέρω, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

V — Επί του περιορισμού των αποτελεσμάτων της έκδοθεισομένης αποφάσεως

72. Επικουρικώς, η Ισπανική Κυβέρνηση έχει ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα, ότι η απόφασή του δεν θα έχει αναδρομικό αποτέλεσμα.

73. Η εν λόγω κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι τέτοιες απαντήσεις ενέχουν τον κίνδυνο να συνεπάγονται σοβαρή οικονομική ανισορροπία για το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Προσθέτει ότι πρόσωπα που έχουν καταβάλει εισφορές μεταξύ 1960 και 1966 εντός κράτους μέλους θα μπορούν να πετύχουν αισθητή προσαύξηση της συντάξεως που δικαιούνται στην Ισπανία.

74. Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η ερμηνεία που το Δικαστήριο δίδει σε κανόνα του κοινοτικού δικαίου, ασκώντας την αρμοδιότητα που του έχει αναγνωρισθεί με το άρθρο 234 ΕΚ, διαφωτίζει και διευκρινίζει την έννοια και το περιεχόμενο του κανόνα αυτού, όπως θα έπρεπε να νοείται και να εφαρμόζεται αφότου τέθηκε σε ισχύ. Εκ των ανωτέρω, προκύπτει ότι ένας κανόνας που έχει κατ' αυτόν τον τρόπο ερμηνευθεί μπορεί και πρέπει να εφαρμόζεται από τα δικαστήρια ακόμα και επί εννόμων σχέσεων που γεννήθηκαν και συστάθηκαν πριν από την έκδοση της αποφάσεως επί της αιτήσεως ερμηνείας, εφόσον, εξάλλου, συντρέχουν οι προϋποθέσεις που επιτρέπουν να αχθεί ενώπιον

31 — Βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση Παράσχη, καθώς και την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1991, C-302/90, Faux (Συλλογή 1991, σ. I-4875, σκέψεις 27 και 28, καθώς και την παρατιθέμενη νομολογία).

32 — Η προπαρατεθείσα απόφαση Lepore και Scamuffa (σκέψη 24).

των αρμοδίων δικαστηρίων η σχετική με την εφαρμογή του εν λόγω κανόνα διαφορά [33].

75. Επομένως, κατά πάγια νομολογία, μόνο όλως κατ' εξαίρεσιν δύναται το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν γενικής αρχής της ασφάλειας του δικαίου που είναι συμφυής στην κοινοτική έννομη τάξη, να ωθηθεί στο να περιορίσει τη δυνατότητα για κάθε ενδιαφερόμενο να επικαλεσθεί διάταξη που αυτό έχει ερμηνεύσει προκειμένου να αμφισβητήσει έννομες σχέσεις που έχουν καλοπίστως συναφθεί [34].

76. Ο περιορισμός αυτός εξαρτάται από δύο ουσιώδεις προϋποθέσεις, συγκεκριμένα την καλή πίστη των ενδιαφερομένων, και τον κίνδυνο σοβαρών διαταραχών [35]. Εξάλλου, ο εν λόγω περιορισμός δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο με την ίδια την απόφαση που εκδίδεται επί της ζητηθείσας ερμηνείας [36].

77. Όσον αφορά την υπό κρίση περίπτωση, είναι αναμφισβήτητο, ότι, σε περίπτωση που το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικώς στα δύο προδικαστικά ερωτήματα, η εκδοθησομένη απόφαση θα έχει αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις για το ισπανικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, και τούτο έστω και αν, με βάση τα στοιχεία της δικογραφίας, δεν είναι δυνατή, σχετικώς, η εκτίμηση του σχετικού εύρους και διάρκειας. Παρ' όλα αυτά, δεν νομίζω ότι συντρέχουν οι δυό άλλες προεκτεθείσες προϋποθέσεις.

78. Πράγματι, η προϋπόθεση σχετικά με την καλή πίστη των ενδιαφερομένων μερών συνεπάγεται ότι τα τελευταία θα μπορούσαν, λογικώς, να υποπέσουν σε παρανόηση σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής [37] ή το περιεχόμενο [38] της ερμηνευθείσας κοινοτικής διατάξεως. Είναι επόμενο οι αμφιβολίες επί του εφαρμοστέου κοινοτικού δικαίου να έχουν αποτελέσει την αιτία σοβαρής νομικής αβεβαιότητας [39].

79. Το άρθρο 46 του κανονισμού δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσχέρειες ερμηνείας. Εν πάση περιπτώσει, σε σχέση με το νόημα των διατάξεων του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β' του κανονισμού ουδεμία υφίσταται πλέον αμφιβολία, ύστερα από την ερμηνεία που τους δόθηκε με την προπαρατεθείσα απόφαση Di Prinzio, τουλάχιστον όσον αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες έπρεπε, για τον υπολογισμό της αναλογικώς επιμερισμένης παροχής, να ληφθούν υπόψη οι περίοδοι πλασματικής καταβολής εισφορών. Συναφώς, η Ισπανική Κυβέρνηση και το INSS δεν επικαλέσθησαν περιστάσεις άλλες εκτός της πιθανότητας οικονομικών επιπτώσεων στον οικείο οργανισμό κοινωνικής ασφαλίσεως.

33 — Απόφαση της 4ης Μαΐου 1999, C-262/96, Sürül (Συλλογή 1999, σ. I-2685, σκέψη 107).

34 — Με την απόφασή του της 8ης Απριλίου 1976, 43/75, Defrenne (Συλλογή τόμος 1976, σ. 175), το Δικαστήριο έκανε δεκτό, για πρώτη φορά, το ότι μπορούσε να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα των προδικαστικών αποφάσεών του, και τούτο λόγω επιτακτικών θεωρήσεων ασφάλειας του δικαίου, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα διακυβευόμενα συμφέροντα, τόσο τα δημόσια όσο και τα ιδιωτικά. Βλ., όσον αφορά την πλέον πρόσφατη εφαρμογή της αρχής αυτής, την απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2000, C-372/98, Cooke (Συλλογή 2000, σ. I-8683, σκέψη 42).

35 — Προπαρατεθείσα απόφαση Cooke (σκέψη 42).

36 — Αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 1992, C-163/90, Legros κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-4625, σκέψη 30), και της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman (Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 142).

37 — Απόφαση της 17ης Μαΐου 1990, C-262/88, Barber (Συλλογή 1990, σ. I-1889, σκέψη 43).

38 — Απόφαση της 27ης Μαρτίου 1980, 61/79, Denkavit italiana (Συλλογή τόμος 1981, σ. 605, σκέψεις 19 έως 21).

39 — Απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1996, C-197/94 και C-252/94, Bautiaa και Société française maritime (Συλλογή 1996, σ. I-505, σκέψη 48).

80. Περαιτέρω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όταν πρόκειται, όπως εν προκειμένω, για ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του οποίου η χρηματοδότηση εξαρτάται από κράτος μέλος, κατά πάγια νομολογία, οι οικονομικού χαρακτήρα συνέπειες που θα μπορούσαν να προκύψουν για ένα κράτος, από προδικαστική απόφαση δεν δικαιολογούν, από μόνες τους, τον διαχρονικό περιορισμό των αποτελεσμάτων της αποφάσεως αυτής. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι περιορισμός των αποτελεσμάτων μιας αποφάσεως με βάση αποκλειστικώς τέτοιου είδους θεωρήσεις θα κατέληγε στην ουσιώδη μείωση της ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που ιδιώτες αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο [40].

81. Τέλος, νομίζω ότι ο ζητηθείς περιορισμός φαίνεται να προσκρούει στην έλλειψη ενός τέτοιου μέτρου στην προπαρατεθείσα απόφαση Di Prinzio.

82. Όπως έχω ήδη αναφέρει, ο διαχρονικός περιορισμός των αποτελεσμάτων μπορεί να επιτραπεί μόνο με την απόφαση με την οποία δίδεται απάντηση στη ζητηθείσα ερμηνεία. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, όταν μια σχετική με την ερμηνεία διατάξεως κοινοτικού δικαίου απόφαση δεν έχει περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματά της, τέτοιος περιορισμός δεν μπορεί να γίνει με μεταγενέστερη απόφαση [41].

83. Όσον αφορά την παρούσα διαδικασία, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία, αντιστοίχως, των άρθρων 1, στοιχεία ιη' και ιθ', και 46 του κανονισμού. Είδαμε ότι οι διατάξεις του άρθρου 1, στοιχεία ιη' και ιθ', του κανονισμού, που ρητώς παραπέμπουν στην εθνική νομοθεσία, έχουν αποτελέσει το αντικείμενο προγενέστερης και πάγιας νομολογίας [42].

84. Καθόσον αφορά το άρθρο 46, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού, με την προπαρατεθείσα απόφαση Di Prinzio, δεν προβλέπεται κανένας διαχρονικός περιορισμός των αποτελεσμάτων της ερμηνείας της διατάξεως αυτής, κατά την οποία η αναλογικώς επιμερισμένη παροχή πρέπει να υπολογίζεται λαμβανομένων υπόψη όλων των προγενεστέρων της επελεύσεως του κινδύνου πλασματικών περιόδων, προστιθεμένων στα πλασματικά ή εξομοιούμενα από τη νομοθεσία έτη που ο αρμόδιος φορέας εφαρμόζει.

85. Νομίζω ότι οι προκείμενες περιστάσεις δεν δικαιολογούν παρέκκλιση από την αρχή κατά την οποία οι ερμηνευτικές αποφάσεις έχουν αναδρομική ισχύ.

40 — Αποφάσεις της 24ης Σεπτεμβρίου 1998, C-35/97, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1998, σ. I-5325, σκέψη 52), και της 23ης Μαΐου 2000, C-104/98, Buchner κ.λπ. (Συλλογή 2000, σ. I-3625, σκέψη 41, καθώς και η παρατιθέμενη σχετική νομολογία).

41 — Αποφάσεις της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 309/85, Barra (Συλλογή 1988, σ. 355, σκέψη 14).

42 — Σκέψη 24 των παρουσών προτάσεων.

VI — Πρόταση

86. Ενόψει των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα από το Juzgado de lo Social de Orense προδικαστικά ερωτήματα ως εξής:

«1) Οι διατάξεις του άρθρου 1, στοιχεία ιη' και ιθ' του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε κι ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1399/1999 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1999, έχουν την έννοια ότι οι περίοδοι μη πραγματικών ισοδυνάμων εισφορών του η εθνική νομοθεσία κράτους μέλους επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του αριθμού των ετών καταβολής εισφορών από τα οποία εξαρτάται το ποσό της προβλεπομένης από τη δική του νομοθεσία συντάξεως γήρατος πρέπει επίσης να θεωρούνται, από νομική άποψη, ως περίοδοι ασφαλίσεως, εφόσον, κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας, οι περίοδοι αυτές λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του θεωρητικού ποσού της παροχής γήρατος, όπως προβλέπεται από το άρθρο 46, παράγραφος 2, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού.

2) Οι διατάξεις του άρθρου 46, παράγραφος 2, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού έχουν την έννοια ότι "η διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας που έχουν πραγματοποιηθεί πριν από την επέλευση του κινδύνου υπό τη νομοθεσία" που εφαρμόζει ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους συμπεριλαμβάνει επίσης τις περιόδους πλασματικής καταβολής εισφορών που αντιστοιχούν στις προγενέστερες της επελεύσεως του κινδύνου περιόδους, οι οποίες, σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να καθορισθεί το ποσό της συντάξεως γήρατος, ως περίοδοι εισφορών.»